

Probleemstelling en rol van de overheid

1. Wat is het probleem dat aanleiding is voor het beleidsvoorstel?

Sif Group NL is een bedrijf dat monopiles (funderingen) maakt voor wind-op-zee projecten. Gelet op de toenemende vraag naar grotere windmolens leidt dit eveneens tot vraag naar grotere monopiles. Dit vergt van Sif een omvangrijke uitbreidingsinvestering van de productiefaciliteiten ter hoogte van EUR 328 mln. EUR 81 mln hiervan wordt middels een lange-termijn lening (term loan) verstrekt door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (via Invest-NL) en een commercieel bankenconsortium. Hiervan verstrekt het bankenconsortium EUR 16 mln en Invest-NL EUR 65 mln. Invest-NL en het bankenconsortium zitten onder dezelfde voorwaarden in de lening waardoor te verdedigen is dat de lening van Invest-NL marktconform is.

Door het op dit moment ontbreken van zekerheid over het beschikbaar komen van de natuurvergunning ontstaat voor het bankenconsortium een te groot risico om de volledige lening van EUR 81 mln te verstrekken met als gevolg dat de financiering van de uitbreidingsinvestering dreigt te mislukken. Indien de uitbreidingsinvestering nu geen doorgang vindt, wordt deze voor onbepaalde tijd uitgesteld omdat de financieringsconstructie zoals die nu is uit elkaar zal vallen.

Ten einde dit te voorkomen is EZK bereid om een lening te verstrekken aan Invest-NL om het benodigde kapitaal aan Invest-NL te verstrekken om door te lenen als een vreemd vermogen lening aan Sif, waarmee het vergunningsrisico voor het bankenconsortium wordt verkleind. Gelet op de korte termijn waarop Invest-NL de lening dient te verstrekken aan Sif ontbreekt de tijd om het normale due diligence van Invest-NL te doorlopen. Hierdoor, en door het vooralsnog ontbreken van zekerheid over de natuurvergunning, is Invest-NL niet in staat dit risico ten laste van de eigen balans te nemen. EZK zal hiertoe een lening van EUR 65 mln verstrekken aan Invest-NL, Invest-NL zal op haar beurt de lening onder de zelfde voorwaarden verstrekken aan Sif. De beprijzing en randvoorwaarden van de lening zijn gebaseerd op het model en de beprijzing van bovengenoemde bankenconsortium. Zodra Sif aflost aan Invest-NL zal ook de lening aan EZK afgelost worden.

2. Waarom rekent de centrale overheid het tot haar verantwoordelijkheid om het probleem op te lossen?

De ontwikkeling van grootschalige wind op zee projecten is noodzakelijk voor het behalen van de *klimaatdoelstellingen* van het kabinet en breder binnen de Europese Unie. Sif is een belangrijke leverancier van fundaties voor windturbines op de Noordzee. Ze hebben voor vrijwel alle Nederlandse windenergie op zee projecten de fundaties (deels) geleverd. Ook voor geplande projecten (Hollandse Kust West) zijn zij door de tenderwinnaars als leverancier gekozen. Zonder de geplande uitbreiding van Sif zal het voor Sif heel lastig zijn om nog fundaties te leveren voor windparken later dit decennium. Met de huidige fabriek in Roermond kan het bedrijf door logistieke beperkingen geen fundaties maken voor de grotere windturbines die later dit decennium worden verwacht.

De toeleveringsketen voor onderdelen van windparken op zee staat met de verhoogde doelstellingen in Europa al enorm onder druk. PBL heeft in de KEV2022 geconcludeerd dat met het huidige beleid de reductiedoelstelling van 55% in 2030 niet wordt gehaald. Uitstel van de productie van grotere monopiles vertraagt de productie op de Noordzee van de opwek van duurzame energie voor Nederland. Hiermee raakt de tijdige verduurzaming van de Nederlandse samenleving en in het bijzonder de industrie verder uit zicht.

De markt voor onderdelen van windparken op zee is sterk groeiende en nog niet volledig volwassen. Windturbines worden nog steeds door ontwikkeld en steeds groter. Hoewel de markt voor monopiles in Europa, gegeven alle doelstellingen in Europa en het relatief ondiepe karakter van de Noordzee, een gunstig vooruitzicht heeft, is het voor toeleveranciers onzeker hoe de markt zich verder ontwikkelt. Dit maakt dat het lastig is financiering voor een dergelijke investering rond te krijgen en is het dus onzeker of en wanneer dit lukt als het nu niet door gaat. Het zou uitermate ongunstig zijn als door deze onzekerheden in een groeiende markt bedrijven die een belangrijke rol spelen in de toeleveringsketen niet kunnen meegroeien (of verdwijnen). Nederland en Europa worden zonder de uitbreiding van Sif *afhankelijker* van buitenlandse leveranciers en daarmee ook tegen leverings- en capaciteitsproblemen aan gaat lopen.

Sif heeft het afgelopen jaar intensief, o.a. samen met Rijkspartijen gewerkt aan de opbouw van financiering van de uitbreiding. Indien nu geen investeringsbesluit wordt genomen, zal de huidige financieringsconstructie uit elkaar vallen. Een nieuwe financiering opbouwen zal lang duren en het is onzeker of en wanneer dit lukt. Indien nu geen zekerheid wordt geboden zal zelfs als een natuurvergunning relatief snel rond kan komen, de investering dus pas veel later (of niet) plaats vinden.

Is het voorstel voor de risicoregeling:

a) ter compensatie van risico's die niet in de markt kunnen worden gedekt, en/of

b) het beste instrument waarmee een optimale doelmatigheidswinst kan worden bewerkstelligd ten opzichte van andere beleidsinstrumenten? Maak een vergelijking met alternatieve beleidsinstrumenten.

Het verstrekken van de lening is de kortste route om de uitbreidingsinvestering van Sif op korte termijn te laten doorgaan.

Alternatieve beleidsinstrumenten zouden kunnen zijn:

- Subsidie à fonds perdu Dit is geen passend instrument omdat het project als zodanig geen onrendabele top heeft en er derhalve sprake zou zijn van staatssteun.
- Financiering door Invest-NL zelf. Invest-NL kan indien het handelt voor eigen risico het op dit moment ontbreken van zekerheid over het beschikbaar komen van een vergunning niet op zich nemen. Er bestaat onvoldoende tijd voor Invest-NL om alle due diligence activiteiten te doorlopen. Bovendien verstrekt Invest-NL leningen tot maximaal 50 mln wat onvoldoende is.

Op basis van bovenstaande wordt geconcludeerd dat een maatwerk-lening het beste instrument is.

4.Op welke wijze wordt het nieuw aan te gane risico gecompenseerd door risico's vanuit andere risicoregelingen binnen de begroting te verminderen?

N.v.t.

5. Wat zijn de risico's van de regeling voor het Rijk:

a. Wat is het totaalrisico van de regeling op jaarbasis? Kent de regeling een totaalplafond?

Het totaal bedrag van de lening is EUR 65 mln van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat aan Invest-NL. Dit bedrag wordt gedekt uit de SDE+ middelen.

Het risicoplaafond zal in de tijd afnemen wanneer Sif begint met aflossen aan Invest-NL, en Invest-NL gaat aflossen aan het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. De aflossing zal bestaan uit 12 kwartaal betalingen van 8,33% van de totaal lening, waarbij de eerste betaling zal plaatsvinden op 31-12-2025.

b. Hoe staan risico en rendement van de regeling tot elkaar in verhouding?

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat rekent dezelfde rente aan Invest-NL als het bankenconsortium, waarmee verdedigd kan worden dat dit een markconforme rente is. Invest-NL rekent op haar beurt weer dezelfde rente aan Sif. De marktconforme vergoeding is vastgesteld op 3-maands Euribor plus 2% kredietopslag (zie punt 8) ter compensatie van het te nemen risico dat samenhangt met de verstrekking van de lening aan Sif.

Zie punt 8 voor een verdere onderbouwing van de premie.

c. Wat is de inschatting van het risico voor het Rijk in termen van waarschijnlijkheid, impact, blootstellingduur en beheersingsmate?

Uitvoering van de lening aan Sif is belegd bij Invest-NL die hiervoor hun uitvoeringskosten mogen inhouden op de rente en fee die betaald wordt door Sif. Gezien de looptijd van de lening moet rekening gehouden worden met een looptijd van 6 jaar (exclusief uitloop in de relatie tot inning van eventuele achterstallige verplichtingen van Sif).

De upside (premie minus uitvoeringskosten) en de downside (eventueel lening gedeelte dat Sif niet kan terugbetalen) zijn voor EZK. Afhankelijk van het tijdig verkrijgen van de van de juiste natuurvergunning, de realisatie en het succes van het project.

Naast het vreemd vermogen dat door EZK (via Invest-NL) en het bankenconsortium in de financieringsconstructie gestoken wordt zal ook Equinor instappen. Equinor zal het eigen vermogen van Sif verhogen.

6. Welke risicobeheersende en risicomitigerende maatregelen worden getroffen om het risico voor het Rijk te minimaliseren? Heeft de budgettaire verantwoordelijke minister voldoende mogelijkheden tot beheersing van de risico's, ook als de regeling op afstand van het Rijk wordt uitgevoerd?

De Staat verstrekt een lening van EUR 65 mln. Het resterende projectrisico dat door de (quasi) eigen vermogen verschaffers en commerciële banken wordt verstrekt valt buiten het risico van de Staat. Eventuele verliezen zullen eerst door de (quasi) eigen vermogen verstrekkers worden gedragen. De kosten voor de Staat zijn gelimiteerd tot EUR 65 mln. De duur van de lening is gemaximeerd en er is een bankenconsortium dat pari passu een deel van het vreemd vermogen risico draagt. De lening van Invest-NL aan Sif deelt pari passu mee in alle zekerheden die de commerciële banken mede verkrijgen, zoals pandrecht op gronden en fabrieken, bankrekeningen, vorderingen en voorraden. In geval van deconfiture zal een deel van de lening uit de opbrengsten van deze zekerheden door Invest-NL kunnen worden verhaald, hetgeen door Invest-NL zal worden aangewend voor kwijting van haar lening van EZK.

7. Bij complexe risico's: hoe beoordeelt een onafhankelijke expert het risico van het voorstel en de risicobeheersende en risicomitigerende maatregelen van Rijk?

Het risico dat Sif de benodigde natuurvergunningen niet verkrijgt is onvoorspelbaar maar wordt als klein ingeschat. Het issue met betrekking tot de natuurvergunning heeft de prioriteit bij het Havenbedrijf Rotterdam. Het Havenbedrijf Rotterdam geeft aan voldoende stikstofruimte te hebben en deze te willen inzetten voor Sif. De Provincie Zuid-Holland controleert dit vervolgens nog, maar zal vermoedelijk bevestigen dat er voldoende stikstofruimte is en zich te zullen inspannen om de voorgestelde route via de depositiebank mogelijk te maken.

8. Welke premie wordt voorgesteld en hoeveel wordt doorberekend aan de eindgebruiker? Is deze premie kostendekkend en marktconform? Zo nee, hoeveel budgettaire ruimte wordt het door het vakdepartement specifiek ingezet?

De insteek van deze premie is om kostendekkend en marktconform te zijn. Deze bestaat uit de rente en fees die Invest-NL ontvangt uit hoofde van de lening aan Sif minus haar uitvoeringskosten. De rente die Invest-NL rekent aan Sif is een 3-maands Euribor plus 2% kredietopslag over het opgenomen bedrag van de lening. Daarnaast wordt er een commitment fee van 70 basispunten (35% van 2%) gerekend over het nog niet opgenomen gedeelte van de lening door Sif.

Ondanks dat de insteek van deze premie kostendekkend en marktconform is was de lening niet tot stand gekomen als EZK niet was ingestapt.

9. Hoe wordt de risicovoorziening vormgegeven?

De middelen worden als lening aan Invest-NL verstrekt waarbij er een rente van 3-maands Euribor plus 2% kredietopslag ontvangen wordt van Invest-NL. De ontvangsten worden gestort in een risicoreserve om eventuele toekomstige verliezen op te vangen.

10. Welke horizonbepaling wordt gehanteerd (standaardtermijn is maximaal 5 jaar)?

De looptijd van de lening is maximaal 6 jaar. De lening is langer dan de maximale standaardtermijn om aansluiting te vinden met de voorwaarden die de banken aan hun lening stellen, dit waarborgt dat de lening gezien kan worden als marktconform.

11. Wie voert de risicoregeling uit en wat zijn de uitvoeringskosten van de regeling?

De lening wordt verstrekt door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat aan Invest-NL. Invest-NL verstrekt de lening aan Sif, dit betekent dat de uitvoering van de lening richting Sif wordt uitgevoerd door Invest-NL.

De uitvoeringskosten worden verrekend met de te betalen rente door Invest-NL aan het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

12. Hoe wordt de regeling geëvalueerd, welke informatie is daarvoor relevant evaluatie en hoe wordt een deugdelijke evaluatie geborgd?

Na 5 jaar wordt een evaluatie uitgevoerd. Deze evaluatie zal zien op de technische aspecten (zoals de eventueel geleden schade), maar zal zich vooral richten op de voorwaarden die zijn gesteld bij deze lening en het doel dat was voorzien bij deze voorwaarden, het definitief doorgaan van de uitbreidingsinvestering door Sif. Ook zal gekeken worden naar hoe om is gegaan met de onzekerheid rondom het verstrekken van natuurvergunningen. De evaluatie zal meegenomen worden in de Strategische Evaluatie Agenda, onderdeel van de begroting van Economische Zaken en Klimaat.